

Boomfiguratie 1

Harmonieuze ongelijkheid

J. Goudsblom

Foto 1 is de foto van een bosschage, gedomineerd door één eikenkroon in het midden. Vanuit de hoek waaruit de foto is gemaakt lijkt het alsof deze kroon door één stam gedragen wordt.

Foto 2 toont een heel ander beeld. We zien twee bomen, eiken, waarvan de rechter rechtop staat en de linker is kromgegroeid. Als je het niet weet, kun je onmogelijk zien, dat deze twee bomen samen de gave kroon vormen, die op Foto 1 is afgebeeld.

Dit bomenpaar biedt een mooie illustratie van het begrip 'harmonieuze ongelijkheid', dat Bram van Stolk en Cas Wouters hebben ingevoerd in hun boek *Vrouwen in tweestrijd*. Zij bespreken de harmonieuze ongelijkheid tussen man en vrouw in het huwelijk als een figuratie-ideaal. Het ideaal wordt misschien nooit verwezenlijkt; maar waar het wordt nageleefd is het zeker mede-bepalend

Boomfiguratie 2

voor de manier waarop man en vrouw zich ontwikkelen. De man domineert, de vrouw schikt zich: zij aanvaardt zijn wensen en heb-
belijkheden en voegt zich daarnaar.

Het tafereel van de beide eiken kunnen we als een zinnebeeld van harmonieuze ongelijkheid beschouwen. Ze zijn samen op-
gegroeid. De boom rechts is ouder, en heeft van meet af aan een
voorsprong gehad. Hij heeft echter, om zo te zeggen, geduld (en
moeten dulden) dat naast hem een tweede eik opgroeide. Die twee-
de eik stond in zijn schaduw, en kon zich alleen maar kromgroe-
end ontplooiën. Toch heeft zij (om de antropomorfie ook in de
keuze van de geslachten voort te zetten) een stukje levensruimte
voor zichzelf weten op te eisen, en daarmee ook de groei van de
dominante rechter boom beïnvloed.

Het begrip 'figuratie' dient om aan te geven - niet dat 'het geheel
meer is dan de som van de delen', maar dat de onderlinge verhou-
dingen doorwerken in de eigen vorm en structuur van de delen en
deze mede bepalen. De onderlinge verhoudingen maken een inte-

Boomfiguratie 3

graal bestanddeel uit van de eenheden die in gezamenlijke interdependentie de figuratie vormen.

Sociale figuraties van mensen zijn voortdurend in beweging. Ook de bomenpartij verandert per seizoen en van jaar tot jaar. De eens gegroeide verhoudingen zijn echter hardnekkig. Zolang de rechter eik rechtop blijft staan, moet zijn partner krom blijven. En zolang die partner er staat, zal de rechter eik, in al zijn fierheid, aan de linkeronderstam geen takken hebben.

Foto 3 toont twee andere bomen: samen opgegroeid in wederzijdse eenzijdigheid. Een beeld van harmonieuze gelijkheid?